

Çocuk Yaşta, Erken ve Zorla Evlilikler

Çocuk Yaşta, Erken ve Zorla Evlilik (ÇEZE)

► Çocuk Yaşta Evlilik

Eşlerden en az birinin 18 yaşından küçük olduğu evliliklerdir.
(dini veya resmi nikah)

► Erken Evlilik

Her iki eşin de 18 yaş veya daha büyük yaşta olmasına rağmen; eşlerin fiziksel, duygusal, cinsel ve psikolojik gelişim düzeyleri ve/veya yaşam seçenekleri hakkında bilgi eksikliği gibi nedenler ile rıza göstermeye hazır olmadığı evliliklerdir.

► Zorla Evlilik

İki kişiden en az birinin tam ve özgür rızası ile gerçekleşmeyen evliliklerdir. Hukuksal boyutta ele alınır.

ÇEZE İle Mücadele Neden Gerekli?

- ▶ Çocuk haklarının ve temel insan haklarının ihlalidir.
- ▶ Kız çocuklarına yönelik bir ayrımcılık biçimidir.
- ▶ Toplumsal cinsiyet eşitsizliği temelinde şiddettir.
- ▶ Sürdürülebilir kalkınma engellerinden biridir.
- ▶ Çocukların gelişimini, sosyal yaşama katılımını engelleyen ve çocuğa özel koruma normlarını göz ardı eden, kültürel faktörler ve gelenekler ile meşrulaştırılan çok boyutlu bir olgudur.
- ▶ Pek çok sağlık riskine, sağlık sorunlarına ve hastalık yüküne neden olur.

ÇEZE, Çok Boyutlu Bir Sorundur.

Eğitim Sorunu

Yoksulluk Sorunu

Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Sorunu

Çocuk Emeđi Sorunu

İnsan Ticareti Sorunu

TNSA Veri Analizi Çalışması

- ▶ "Türkiye' de Çocuk Yaşta ve Zorla Evlilikler 1993-2018 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırmaları Veri Analizi Çalışması, ÇEZE'nin önlenmesine yönelik olarak Birleşmiş Milletler Ortak Programı kapsamında Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) ve Hacettepe Üniversitesi Nüfus Enstitüsü (HÜNEE) işbirliğiyle hazırlanmıştır.

Türkiye'de ÇEZE Yaygınlığı

- ▶ 15 yaşından önceki evlenme oranları her yaş grubunda: 1978 den itibaren azalma eğilimi göstermektedir.
- ▶ 18 yaşından önce gerçekleşen evlilikler 20-24 yaş grubu oranında 1978 yılında %41, 2018 araştırmasına göre ise %15
- ▶ 2008 yılına kadar bu oranlarda azalma eğilimi varken, 2008'den 2018'e kadar olan süreçte durağanlaşma söz konusudur.

ÇEZE Yaygınlığı

- 12 Bölge

Türkiye - 2018 TNSA
(20-24 yaş grubu 18
yaşından önce
evlenmiş kadınlar)

İstanbul %15

Batı Marmara %12

Doğu Marmara %7

Ege %14

Batı Karadeniz %6

Doğu Karadeniz %6

Batı Anadolu %18

Orta Anadolu %18

Güneydoğu Anadolu %23

Ortadoğu Anadolu %16

Kuzeydoğu Anadolu %17

Akdeniz %19

2018- TNSA verilerine göre;

20- 24 yaş grubunda 18 yaşından önce evlenmiş kadınlarnn;

- ▶ Eğitim d¼zeylerindeki artışa rağmen EZE oranında gerileme g¼r¼lmemektedir .
- ▶ ocuk yaşta evlilik kararlarını kim veriyor? 1993 teki araştırma sonucu, kararların %70 ini ailelerin verdiğini g¼sterirken 2018'deki araştırma sonuçları % 50 oranında aileler tarafından verildiğini g¼steriyor.

2018- TNSA verilerine göre;

20- 24 yaş grubunda 18 yaşından önce evlenmiş kadınların;

- ▶ %76'sı gebe kalınacak döneme dair doğru bilgiye sahip değil. Bu oran 1993 sonuçlarında ise %83.
- ▶ 1993'ten bu yana gelişme göstermiş olsa da 2018 verilerine göre görüşülen kadınların %29'u **gebeliği önleyici yöntemlere dair** yeterli bilgiye sahip değil.
- ▶ Zaman içerisinde yöntem **kullananların** sayısı **azalmış** ve 2018 TNSA verilerine göre %47 ye gerilemiştir

Karşılanmamış Aile Planlaması İhtiyacı

TNSA 2018 Verilerine göre 20- 24 yaş grubunda 18 yaşından önce evlenmiş kadınların;

- ▶ % 16 sı doğum arasını açmak
- ▶ % 6 sı gebeliği sonlandırmak

için aile planlamasına gereksinim duymaktadır.

Türkiye genelinde karşılanmamış aile planlaması ihtiyacı 2003' lerde %6 larda iken 2018'de ikiye katlanarak % 12'ye çıkmıştır

- ▶ 20-24 yaş arası 18 yaş altı evliliklerde bu oran %16, 2003'te ise bu oran %10 olup daha büyük bir ihtiyacı işaret etmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü, evliliklerin 18 yaştan önce gerçekleşmemesini, ilk doğumların da 20 yaşından önce gerçekleşmemesini öneriyor.

- 2018-TNSA sonuçlarına göre 20-24 yaş grubunda Türkiye’de 18 yaşından önce evlenmiş kadınların %54’ü ilk doğumlarını 18-19 yaşlarında, %33’ü 15-17 yaşlarında yapmıştır.

Doğum Öncesi Bakım

- ▶ Bu alanda yıllar içinde bir iyileşme söz konusu olup doğurganlığı destekleyici politikalarla örtüşür niteliktedir.
- ▶ Son iki araştırmaya göre kadınların %90'ı gebeliğın ilk üç ayında doğum öncesi bakım hizmeti almaktadır
- ▶ Bu bakımın % 98'i de hastanede uzman sağlık personeli tarafından gerçekleştirilmektedir
- ▶ Hastanede doğum oranı ise %99

Doğum Sonrası Bakım

- ▶ Doğum sonrası bakım, doğum öncesi bakıma erişim kadar yeterli ve iyi düzeyde görünmemektedir.
- ▶ 20-24 yaş grubundaki 18 yaş öncesi evli kadınların 10'undan 9' u ilk 41 gün içinde bakım alırken; 10'undan 7'si ilk 2 gün içinde almaktadır.

TNSA Veri Analizlerinin Ön Plana Çıkardıkları

20-24 yaş grubunda 18 yaşından önceki evlilikler açısından;

- ▶ ÇEZE oranlarının azalmasında durağanlaşma
- ▶ Kadınların eğitim düzeylerindeki artışın yeterli olmaması
- ▶ Yoksullukla baş etme stratejisi olarak başlık parası uygulamasındaki artış
- ▶ Cinsel sağlık ve üreme sağlığına ilişkin bilgi ve hizmetlere erişimde sorunlar
- ▶ ÇEZE’de dini nikahın rolü
- ▶ Kültürel normların rolü
- ▶ Doğurganlığı teşvik eden politikalar

Çocuk Yaşta, Erken ve Zorla Evliliklerde Sağlık Riskleri ve Sonuçları

- ▶ Artmış anne ve yeni bebek ölümü, kronik rahatsızlığı ya da engelliliği
- ▶ Ergen annenin çocuğunda psikososyal gelişim yetersizliği
- ▶ Cinsel sağlık sorunları
- ▶ Artmış boşanma oranları
- ▶ Ruh sağlığı sorunları, intihar
- ▶ Aile içi şiddete maruz kalma
- ▶ Artmış riskli davranışlar, madde bağımlılığı

Ortaya Çıkabilecek Sağlık Sorunları

GEBELİK	CİNSEL SAĞLIK	ANNE-ÇOCUK SAĞLIĞI	ERGEN SAĞLIĞI	RUH SAĞLIĞI
<ul style="list-style-type: none"> • Erken Gebelik • Riskli Gebelik • Kansızlık • Güvenli Olmayan Düşük	<ul style="list-style-type: none"> • CYBE • Kısırlık • Cinsel İşlev Bozuklukları • Cinsel Yaşamın Kalitesine İlişkin Sorunlar • Orta ve İleri Yaşta Görülen Jinekolojik Sorunlar • Kanserler	<ul style="list-style-type: none"> • Düşük Doğum Ağırlıklı Bebek • Çocuk İhmali • Bebek Ölümleri • Emzirmeye İlişkin Sorunlar • Gelişim Sorunları • Sakatlıklar	<ul style="list-style-type: none"> • Psikolojik dönüşüm • Ergen gelişimi sürecinin sağlıklı tamamlanmaması	<ul style="list-style-type: none"> • Depresyon • Psikolojik travma • İntihar riski • İlk Gece korkusu • Madde kullanımı

ÇEZE'yle Mücadelede Temel Amaç

- ▶ Kadınların ve kız çocuklarının güçlendirilmesi buna bağlı olarak onlara yönelik uygulanan her türlü zararlı uygulamanın sonlandırılması
- ▶ Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması
- ▶ Sağlık sorunlarının engellenmesi, yeni doğan ve anne ölümlerinin azaltılması/sonlandırılması
- ▶ Kadınlara ve kız çocuklarına sağlıklı ve nitelikli yaşam sağlamak
- ▶ Karşılanmamış aile planlaması ihtiyacının karşılanması
- ▶ CYBE'ye karşı mücadele

KAYNAK

